

ADVIES
30 augustus '07

DE MILIEUPRIORITEITEN VAN HET PORTUGESE
VOORZITTERSCHAP VAN DE EUROPESE UNIE

Inhoud

Inleiding	3
Krachtlijnen.....	4
Adviestekst	6
1. Situering	6
2. Het Europees klimaat en energiebeleid	6
3. Waterschaarste en droogte	13
4. Integratie van biodiversiteit in bedrijfsbeslissingen	14
5. Europese Strategie Duurzame Ontwikkeling.....	15
6. Wetgevend proces met betrekking tot de richtlijnen Bodembescherming en Luchtkwaliteit	17

Inleiding

Dit advies is tot stand gekomen op eigen initiatief van de Raad. Het past binnen de ambitie van de Raad om actief het Europese (milieu)beleid op te volgen. Dit gebeurt op periodieke basis naar aanleiding van elk nieuw voorzitterschap van de Europese Raad. Als voorbereiding voor zijn advies nodigt de Raad tweemaal per jaar een vertegenwoordiger uit van Vlaams minister van Leefmilieu Hilde Crevits om de Europese milieuprioriteiten van het voorzitterschap te komen toelichten. De Portugese milieuprioriteiten werden gepresenteerd tijdens een hoorzitting op 3 juli 2007 door de sprekers Jan Verheeke (raadgever van minister Crevits), Marjan Decroos (Vlaams milieuattaché bij de EU) en Rik De Baere (Dienst Europa en Milieu).

Het ontwerpadvies werd voorbereid door de werkgroep Strategisch Milieubeleid van de Raad, die vergaderde op 22 augustus '07.

Het ABVV, het ACV, de ACLVB, de Boerenbond, de UNIZO en het VOKA-Vlaams Economisch Verbond onthouden zich bij dit advies aangezien zij vanwege de vakantieperiode onvoldoende konden afstemmen over hun standpunten.

Hubert David
Voorzitter Minaraad

Krachtlijnen

Het Portugese voorzitterschap bouwt verder op het 18-maanden programma dat gezamenlijk vastgesteld werd door de Duitse, Portugese en Sloveense voorzitterschappen. Topprioriteit blijft het klimaatbeleid. De grootste uitdaging voor het Portugese voorzitterschap is ongetwijfeld de klimaatconferentie van de Verenigde Naties in december '07 in Bali. Het is belangrijk dat in Bali beslist wordt om de onderhandelingen te starten in het kader van het Klimaatverdrag van de Verenigde Naties over toekomstige emissiereducties. Deze onderhandelingen moeten afgerond worden tegen 2009 om te zorgen voor een naadloze aansluiting bij de Kyotodoelstellingen.

Tijdens de Lentetop in maart van dit jaar beslisten de Europese regeringsleiders over een belangrijk pakket met maatregelen inzake energie en klimaat. De Minaraad wenst de volgende aanbevelingen te formuleren bij de verdere besluitvorming rond deze maatregelen:

- De Minaraad waarschuwt voor een te enge interpretatie van een verdeling op basis van de laagste marginale kosten van de Europese emissiereductie van 20/30% tegen 2020 tussen de lidstaten (*burden sharing*). Volgens de Minaraad moet de lastenverdeling gebeuren op basis van een volledige maatschappelijke kosten-batenanalyse waarbij niet alleen rekening gehouden wordt met de kosten, maar ook met alle andere maatschappelijke baten van de emissiereducties. Ook de historische verantwoordelijkheid moet mee in rekening genomen worden.
- De Minaraad is van mening dat Vlaanderen zich proactief moet inzetten bij de discussie over de vertaling van de Europese 20%-doelstelling voor hernieuwbare energie naar nationale doelstellingen voor de lidstaten. In Vlaanderen bestaat nog een belangrijk potentieel aan hernieuwbare energie dat ingezet moet worden. De Minaraad herhaalt nog eens zijn vraag aan de Vlaamse Regering om zeer dringend werk te maken van de belofte om groenestroomdoelstellingen vast te stellen voor de periode tot 2018.
- Een belangrijk onderdeel van het energie- en klimaatpakket is de beslissing om de Europese energieconsumptie met 20% te reduceren tegen 2020. De Minaraad stelt vast dat het Portugese voorzitterschap geen prioriteit maakt van dit thema. De Raad vindt dit een gemiste kans.
- De Minaraad pleit voor een emissiereductie-inspanning door de luchtvaartsector dewelke in de lijn ligt met de inspanningen die andere sectoren leveren. Daarenboven benadrukt de Raad dat naast het systeem van verhandelbare emissies ook andere beleidsinstrumenten kunnen en moeten worden ingezet.
- De Minaraad stelt vast dat de geïntegreerde benadering die de Europese Commissie voorstelt om de CO₂-uitstoot van wagens aan te pakken, de verantwoordelijkheid van de autoproducenten verwatert. De Minaraad ziet geen reden om in de vooropgestelde doelstelling van 120 g CO₂/km tegen 2012 eveneens doelstellingen inzake biobrandstoffen, zuinig rijden of verkeersdoorstroming op te nemen.
- De Europese Commissie heeft recent een Groenboek over aanpassing (*adaptation*) aan de klimaatverandering voorgesteld. De Minaraad wil dat Vlaanderen geen afwachtende houding aanneemt, maar een actieve rol speelt bij deze discussie. Volgens de Minaraad moet bij het ganse proces veel aandacht besteed worden aan overleg tussen de verschillende niveaus en administraties die bij het adaptatiebeleid betrokken zijn. De Minaraad signaleert dat het Groenboek nauwelijks aandacht heeft voor het belang van natuur als 'klimaatbuffer'.

Het Portugese voorzitterschap schuift de problematiek van 'waterschaarste en droogte' als tweede beleidsprioriteit naar voor. De Minaraad benadrukt dat het thema waterschaarste ook in Vlaanderen zeer relevant is. De Vlaamse Regering moet van de extra aandacht op Europees niveau gebruik maken om ook bij ons vooruitgang te boeken over een aantal knelpunten (bv. uitputting van grondwatervoorraden). De Vlaamse omzetting van de Kaderrichtlijn Water blijft hiervoor het belangrijkste instrument.

Als derde hoofdprioriteit pleit het Portugese voorzitterschap voor de integratie van biodiversiteitsbescherming in bedrijfsbeslissingen. De Minaraad erkent het belang van deze uitdaging en wijst op het grote potentieel van de bijdrage die het bedrijfsleven kan leveren. De Raad benadrukt dat dit initiatief aangepast moet zijn aan alle soorten van bedrijven; van KMO's tot grote ondernemingen. Met het oog op een breed draagvlak voor dit initiatief is het eveneens aangewezen om sociale en milieuorganisaties te betrekken bij de uitwerking van de voorstellen. De Minaraad vraagt ook aandacht voor de hoofddoelstelling van het Europese biodiversiteitsbeleid, met name het biodiversiteitsverlies in Europa tegen 2010 te stoppen.

Tenslotte vindt de Minaraad dat het Portugese voorzitterschap er mee moet voor zorgen dat de Europese Strategie Duurzame Ontwikkeling op de Europese Raad in december de politieke aandacht krijgt die het verdient. De inhoudelijke aandachtspunten zijn gekend: (1) starten met een ecologische fiscale hervorming, (2) een initiatief nemen voor de stopzetting van subsidies die schadelijk zijn voor het milieu, (3) het vaststellen van doelstellingen voor de vergroening van het Lissabonproces op het vlak van energie, grondstoffenefficiëntie en overheidsaanbestedingen en (4) het opstellen van een actieplan voor duurzame productie en consumptie.

1. Situering

- [1] **De Portugese milieuprioriteiten.** Het Portugese voorzitterschap bouwt verder op het 18-maanden programma dat vastgesteld werd voor de Duitse, Portugese en Sloveense voorzitterschappen.¹ Topprioriteit blijft het klimaatbeleid. Dit is het geval voor het Europees intern klimaatbeleid met de uitwerking van het klimaat- en energiepakket, de herziening van de Europese emissiehandel en de *burden sharing* (verdeling van de emissiereductiedoelstellingen tussen de lidstaten) als belangrijkste punten. Op internationaal vlak is er de belangrijke klimaatconferentie van de Verenigde Naties in Bali.

Portugal schuift twee bijkomende milieuprioriteiten naar voor. Het thema van de informele Raad Leefmilieu op 31 augustus '07 is waterschaarste. Portugal benadrukt dat waterschaarste niet enkel een probleem is van de Middellandse Zeelanden. Dit thema moet gekoppeld worden aan het 'adaptatielukkig' van het klimaatbeleid.

De tweede prioriteit is eveneens een specifieke Portugese invulling van een bestaande beleidsprioriteit. Portugal zet de rol die het bedrijfsleven kan spelen bij de bescherming van de biodiversiteit in de kijker. Dit thema past binnen de voorbereiding van de biodiversiteitsconferentie van de Verenigde Naties in 2008.

Zoals gebruikelijk, kiest ook Portugal ervoor om een aantal eigen accenten te leggen. De lijn die door de vorige voorzitterschappen (Finland en Duitsland) uitgezet werd, nl. prioritair aandacht vragen voor de competitiviteits- en tewerkstellingsaspecten van het milieubeleid, wordt niet verder gezet.

- [2] **Belangrijke dossiers 'in de pijplijn'.** In dit advies zal in detail ingegaan worden op de drie prioritaire thema's (klimaat, waterschaarste en biodiversiteit en bedrijfsleven). Zoals steeds wordt de politieke agenda van het voorzitterschap in belangrijke mate bepaald door de *'regulatory pipeline'*; het lopende wetgevende beleid. De belangrijkste dossiers zijn de Richtlijnen Bodembescherming, Luchtkwaliteit en Marien Milieu. Vervolgens moet ook het pakket 'duurzame productie en consumptie' de nodige aandacht krijgen. Tenslotte is er de vooruitgangsrapportage van de Europese Strategie Duurzame Ontwikkeling die tijdens het Portugese voorzitterschap op de Raad van december '07 aan bod zal komen. In dit advies zal de Minaraad nader ingaan op deze dossiers.

2. Het Europees klimaat en energiebeleid

- [3] **Klimaatconferentie van de Verenigde Naties in Bali.** De grootste uitdaging voor het Portugese voorzitterschap inzake het milieubeleid is ongetwijfeld de klimaatconferentie van de Verenigde Naties in december in Bali. Het vierde rapport van het IPCC (*Intergovernmental Panel on Climate Change*) 'Climate Change 2007' veroorzaakte dit jaar een ruime internationale belangstelling voor de klimaatproblematiek, zowel bij het grote publiek als bij de beleidsmakers. Het rapport droeg bij tot een verschuiving in de perceptie van het klimaatprobleem. De menselijke bijdrage aan de opwarming van de aarde staat niet langer meer ter

---

¹ Europese Raad, *18-month Programme of the German, Portuguese and Slovenian Presidencies*, Brussel, 21 december 2006.

discussie en er is een sterke consensus gegroeid over de hoogdringendheid om maatregelen te nemen. Tijdens de klimaatconferentie van Bali moeten deze verwachtingen omgezet worden in concrete afspraken over onderhandelingen die tot nieuwe emissiereductieafspraken moeten leiden.

De Raad Leefmilieu van 30 oktober '07 moet het Europees mandaat voor de klimaatconferentie vastleggen. Dit mandaat zal verder bouwen op een aantal belangrijke beslissingen die tijdens de Europese Lentetop in mei van dit jaar werden genomen. De Europese leiders erkennen dat absolute emissiereducties (-30% t.o.v. 1990 tegen 2020 en -60% tot 80% tegen 2050) van de ontwikkelde landen noodzakelijk zijn. Europa engageert zich tot een reductie van 30% tegen 2020, op voorwaarde dat de andere ontwikkelde landen gelijkaardige engagementen aangaan en op voorwaarde dat de geavanceerde ontwikkelingslanden een bijdrage zouden leveren in functie van hun verantwoordelijkheid en hun mogelijkheden. Op de Lentetop werd beslist dat Europa zich alvast eenzijdig engageert tot een reductie met 20% van de emissies t.o.v. het niveau van 1990.

De Minaraad benadrukt het belang van de conferentie in Bali. De volgende punten zullen zeker aan bod komen:

- Het is belangrijk dat in Bali beslist wordt om de onderhandelingen te starten over toekomstige emissiereducties. Deze onderhandelingen moeten afgerond worden tegen 2009 om te zorgen voor een naadloze aansluiting bij de Kyotodoelstellingen.
- Europa schuift in de internationale onderhandelingen de Europese emissiehandel als centraal instrument naar voor. Op termijn wil Europa dat ook andere geïndustrialiseerde landen en regio's hierbij aansluiten. Het succes van deze strategie wordt in belangrijke mate bepaald door het succes van de Europese emissiehandel. Dit zal afhangen van de hervormingen die doorgevoerd zullen worden (zie § [5]).
- De conferentie in Bali moet bewijzen dat een multilateraal klimaatbeleid in het kader van het Klimaatverdrag van de Verenigde Naties een kans op slagen heeft. Deze multilaterale aanpak is noodzakelijk omdat individuele landen of regio's onmogelijk een antwoord kunnen bieden op het klimaatprobleem. De multilaterale aanpak is ook noodzakelijk om de specifieke problemen van ontwikkelingslanden aan te pakken. Ook op dat vlak moeten de gesprekken die nu lopen in Bali tot concrete resultaten leiden. In het bijzonder gaat het dan over het adaptatiebeleid, initiatieven om ontbossing tegen te gaan en het organiseren van technologieontwikkeling en -overdracht.

[4] Pakket energie en klimaat. Tijdens de Lentetop van de Europese regeringsleiders werd een belangrijke stap vooruit gezet om tot een Europees energiebeleid te komen dat rekening houdt met bevoorradingszekerheid van energie en de klimaatproblematiek. Verschillende onderdelen van het energie- en klimaatpakket moeten nog verder uitgewerkt worden. De belangrijkste punten worden hieronder besproken.

[5] Herziening van de Europese handel in broeikasgasemissierechten. Sinds 2005 is de Europese emissiehandel operationeel. Het is het belangrijkste beleidsinstrument voor het klimaatbeleid in de industriële sector. De eerste twee handelsperiodes werden van bij de start opgezet als een leerproces. De ervaringen uit dit leerproces moeten leiden tot een herziening van de emissiehandel. Tegen het einde van dit jaar wordt een voorstel van de Europese Commissie over deze herziening verwacht. De Minaraad is van oordeel dat deze herziening van groot belang is voor het klimaatbeleid in Europa en zijn lidstaten. Daarom werkt de Raad aan een afzonderlijk advies met aanbevelingen over de herziening van de

emissiehandel. Het advies zal later dit jaar vastgesteld worden.

[6] Voorstel van lastenverdeling (*burden sharing*). Tijdens de Lentetop beslisten de regeringsleiders tot een emissiereductie van 20/30% tegen 2020 (zie § [3]). Algemeen wordt verwacht dat de verdeling van deze emissiereductie tussen de lidstaten geen eenvoudige opdracht zal zijn. Tegen het einde van dit jaar worden de eerste voorstellen van de Europese Commissie terzake verwacht. Om tot een aanvaardbare verdeling te komen van de emissiereductiedoelstelling over alle lidstaten, zal een methode gevonden moeten worden die zowel efficiënt als rechtvaardig is. De milieueffectiviteit ligt vast, aangezien die bepaald wordt door de emissiereductie van 20/30% waarover reeds een akkoord is.

Een aantal principes kunnen naar voor geschoven worden om tot een bepaalde verdeling van de lasten te komen. Bij een 'efficiënte' verdeling van de emissiereductie-inspanning wordt ervoor gezorgd dat de afgesproken emissiereductie gerealiseerd wordt aan een zo laag mogelijke totale kost. Dit houdt in dat landen met een lage emissiereductiekost een grotere inspanning leveren. In Europa kunnen de goedkoopste emissiereducties vooral gerealiseerd worden in de recent toegetreden Oost-Europese landen.

Deze landen hebben echter al duidelijk te kennen gegeven dat zij hun emissies niet willen reduceren ten koste van hun economische groei. Om tot een verdeling van de emissiereductie-inspanning te komen die door iedereen als rechtvaardig wordt beschouwd, zal er rekening gehouden moeten worden met de ontwikkelingsambities van de Oost-Europese landen. Deze landen verwijzen naar hun '*ability to pay*'.² Die kan uitgedrukt worden in een emissiereductie die in verhouding staat tot het bruto nationaal product per capita van een land.

Het Klimaatverdrag van de Verenigde Naties geeft niet alleen aan dat landen moeten bijdragen in functie van hun mogelijkheden, maar ook in functie van hun verantwoordelijkheid voor het klimaatprobleem.³ De lastenverdeling zal ook rekening moeten houden met de historische emissies. Dit principe geeft aan dat de landen die verantwoordelijk zijn voor de klimaatproblematiek ook de grootste inspanning moeten leveren.

Het reduceren van CO₂-emissies geeft niet alleen aanleiding tot kosten. In regio's zoals Vlaanderen, met een hoge industrialisatiegraad, een dicht wegennet, enz. zijn er ook bijkomende baten van emissiereducties. Die voordelen zijn er op milieuvlak (bv. betere luchtkwaliteit) en ook voor de economie (bv. verminderde afhankelijkheid van ingevoerde fossiele brandstoffen).

De verdeling van de emissiereductiedoelstelling voor 2020 tussen de Europese lidstaten is eveneens gekoppeld aan de hervorming van de Europese emissiehandel. Er ligt namelijk een voorstel op tafel om de rechten aan de bedrijven die deelnemen aan de emissiehandel rechtstreeks op Europees niveau toe te wijzen. De lidstaten zouden geschrappt worden als tussenstap in de verdeling van

---

² Met hun gebrek aan '*ability to pay*' verwijzen de Oost-Europese landen enerzijds naar hun beperkte economische en financiële middelen om een emissiereductieinspanning te leveren. Anderzijds zijn zij van mening dat ze recht hebben om economisch te groeien tot het niveau van de West-Europese landen. Deze economische groei zal (volgens hen) onvermijdelijk gepaard gaan met meer CO₂-emissies.

³ Artikel 3 §1 van het Klimaatverdrag: "*The Parties should protect the climate system for the benefit of present and future generations of humankind, on the basis of equity and in accordance with their common but differentiated responsibilities and respective capabilities. Accordingly, the developed country parties should take the lead in combating climate change and the adverse effects thereof.*"

de rechten aan de grote bedrijven.⁴ Indien dit voorstel aanvaard wordt, zou de lastenverdeling tussen de lidstaten enkel moeten gebeuren voor de sectoren die niet onder de emissiehandel vallen (bv. huishoudens, transport, enz.). Dit zou de oefening eenvoudiger kunnen maken.

Bij het akkoord van juni 1998 over de verdeling van de Europese emissiereductiedoelstelling uit het Kyoto-protocol werd gebruik gemaakt van de *Triptych*-methode.⁵ De Minaraad pleit voor een gelijkaardige methode. De Raad wijst op de volgende factoren die mee in rekening gebracht moeten worden.

- De Minaraad waarschuwt voor een te enge interpretatie van een verdeling op basis van de laagste marginale emissiereductiekosten. De lastenverdeling moet gebeuren op basis van een volledige maatschappelijke kostenbatenanalyse waarbij niet alleen rekening gehouden wordt met de kosten, maar ook met alle andere maatschappelijke baten van de emissiereducties. Ook de historische verantwoordelijkheid moet mee in rekening genomen worden.
- Sluitende afspraken over de verdeling van de emissiereductie-inspanningen zijn enkel mogelijk indien er volledige duidelijkheid is over de inzet van flexibele mechanismen. De Minaraad herhaalt het algemene principe van de Vlaamse Klimaatconferentie "dat alle in Vlaanderen beschikbare reductiemaatregelen die goedkoper zijn dan het gebruik van flexibiliteitsmechanismen gerealiseerd worden, zodat de inzet van flexibiliteitsmechanismen tot het noodzakelijke kan worden beperkt."⁶ Een te sterke focus op het aankopen van buitenlandse kredieten houdt het risico in dat Vlaanderen achterstand oploopt bij de technologische ontwikkeling. Op die manier dreigt de Vlaamse economie achter te blijven met verouderde technologieën.

Het resultaat voor België en Vlaanderen van de Europese *burden sharing* zal vastgelegd worden via (waarschijnlijk) harde onderhandelingen tussen de lidstaten. Het spreekt voor zich dat de lidstaten die het best voorbereid zijn ook de meeste kans op succes zullen hebben om een goed resultaat uit de brand te slepen. De Minaraad is alvast bereid om mee bij te dragen tot de voorbereiding van deze onderhandelingen.

[7] Koolstofopslag. In het Europese energie- en klimaatpakket wordt veel belang gehecht aan de ontwikkeling van technologieën voor koolstofopvang (CCS, *Carbon Capture and Sequestration*). De ontwikkeling van deze technologie is noodzakelijk om ook in de toekomst elektriciteit te blijven produceren op basis van steenkool. De Commissie werkt dan ook in een ijtempo aan een juridisch kader om de ontwikkeling van CCS te ondersteunen. In het najaar wordt een voorstel terzake verwacht.

De Minaraad herhaalt de bedenkingen bij de technologie van koolstofopslag zoals ze in een advies naar aanleiding van het Duitse EU-voorzitterschap werden geformuleerd.⁷ "Zonder zich in dit advies uit te spreken over andere toepassingen

---

⁴ Om concurrentievervalsing te vermijden tussen bedrijven uit de verschillende lidstaten die aan de Europese emissiehandel deelnemen is het belangrijk dat ze op dezelfde manier hun emissierechten ontvangen. Daarom wordt steeds meer gepleit voor een sterk geharmoniseerde toewijzing van rechten op Europees niveau.

⁵ De Triptych-methode (triptiek of drieluik) werd ontwikkeld aan de Universiteit van Utrecht en hield oorspronkelijk enkel rekening met CO₂-emissies van drie sectoren: (1) energie/elektriciteitssector; (2) internationaal georiënteerde energie-intensieve industrie en (3) de huishoudens.

⁶ Advies van SERV en Minaraad van 30 juni 2006 over het Vlaams Klimaatbeleidsplan 2006-2012.

⁷ Minaraad, Advies van 25 januari 2007 over de milieuprioriteiten van het Duitse voorzitterschap

van CCS beschouwt de Minaraad energieproductie uit steenkool in combinatie met CCS niet als een valabele optie voor ons toekomstig energiebeleid. Dit om de volgende redenen:

- *Het energetisch rendement van steenkoolcentrales blijft sowieso laag, en verlaagt nog extra met CCS.*
- *De onzekerheden i.v.m. de permanentie van de CO₂-opslag maken deze technologie moeilijk verzoenbaar met duurzame ontwikkeling.*
- *Deze technologie zal pas tegen 2030 echt commercieel beschikbaar zijn, wat te laat is in het licht van de urgentie van de vermindering van de CO₂-emissies.*
- *CCS biedt geen oplossing voor de verhoogde NO_x en SO₂-emissies uit de steenkoolcentrales, wat problemen oplevert voor het halen van de luchtkwaliteitdoelstellingen.*
- *De geologische opslagcapaciteit in België is heel erg beperkt, wat CCS sowieso een marginale technologie maakt.*
- *CCS en steenkoolvergassing vergen veel (onderzoeks)middelen, die daardoor weggesluisd worden van de echte duurzame oplossingen energiebesparing en hernieuwbare energie."*

[8] Lastenverdeling doelstelling hernieuwbare energiebronnen. Tijdens de Lentetop in maart beslisten de Europese regeringsleiders om het aandeel van hernieuwbare energie op te trekken van het huidige 6,4% naar 20% in 2020. Dit is een ambitieuze en bindende (!) doelstelling. Er bestaat echter nog zeer veel onduidelijkheid over de manier waarop deze doelstelling gehaald moet worden. Zo werden er geen (bindende) sectorale doelstellingen vastgelegd voor respectievelijk elektriciteitsproductie, verwarming en koeling. Ook de bijdrage van biobrandstoffen tot deze doelstelling is nog helemaal niet duidelijk. Met betrekking tot de biobrandstoffen verwijst de beslissing expliciet naar de duurzaamheidsimpact van deze brandstoffen en de nood aan biobrandstoffen van de 2^e generatie (die nu nog niet commercieel beschikbaar zijn).⁸

De vertaling van de Europese 20%-doelstelling voor hernieuwbare energie naar nationale doelstellingen voor de lidstaten (*burden sharing*) kondigt zich aan als een uitermate delicate opdracht. De ministers beslisten alvast dat er rekening gehouden moet worden met de specifieke nationale omstandigheden zoals het huidige aandeel en het potentieel van hernieuwbare energie in de verschillende lidstaten. Er wordt verwacht dat de Commissie tegen het einde van het jaar een voorstel van Kaderrichtlijn voor hernieuwbare energie op tafel zal leggen.

De Minaraad is van mening dat Vlaanderen zich proactief moet inzetten in dit dossier, aangezien er in ons land nog een belangrijk potentieel aan hernieuwbare energie bestaat. De Minaraad herhaalt nog eens zijn vraag om zeer dringend werk te maken van de vaststelling van groenestroomdoelstellingen voor de periode tot 2018. Volgens het Vlaams regeerakkoord moest deze doelstelling in 2006 worden vastgelegd.

---

van de Europese Unie. Dit advies werd vastgesteld met onthouding van VOKA, UNIZO en Boerenbond.

⁸ Conclusies van de Europese Raad van 8-9 maart 2007: *"The binding character of this target is appropriate subject to production being sustainable, second-generation biofuels becoming commercially available and the Fuel Quality Directive being amended accordingly to allow for adequate levels of blending."*

Met betrekking tot de bijdrage van biomassa om de hernieuwbare energiedoelstelling te halen heeft de Minaraad in vorige adviezen reeds meermaals gepleit voor de invoering van een duurzaamheidcertificaat. In het advies naar aanleiding van het Duitse EU-voorzitterschap werd het volgende standpunt geformuleerd:⁹ *“In het debat over bio-energie moet CO₂-reductie hand in hand gaan met aandacht voor de biodiversiteit. Dit betekent dat, naast de nood om de productie van biobrandstoffen op te drijven, de aandacht voor biodiversiteit even centraal moet staan. De instelling van een effectief certificeringssysteem, dat zowel rekening houdt met de CO₂-balans van de bio-energie als met de impact op natuur en milieu, en duurzame ontwikkeling in het algemeen, is noodzakelijk. Het certificatiesysteem moet rekening houden met de impact in de EU én in het buitenland.”*

[9] Het Europese actieplan inzake energie-efficiëntie. Een belangrijk onderdeel van het energie- en klimaatpakket is de beslissing om de Europese energieconsumptie met 20% te reduceren tegen 2020.¹⁰ Er bestaat consensus over het grote kostenefficiënte potentieel van maatregelen inzake energie-efficiëntie. Het voorstel zou zorgen voor een reductie met 750 miljoen ton CO₂; het dubbele van de Europese Kyotodoelstelling. Om deze doelstelling te halen moeten de lidstaten gebruik maken van hun nationale energie-efficiëntie actieplannen.¹¹ De Europese Commissie zal binnenkort met een aantal voorstellen op tafel komen over:

- energiebesparing bij kantoor- en straatverlichting
- verlichting in privé-woningen (o.a. spaarlampen)
- maatregelen om de installatie van passieve verwarming en *cooling* in gebouwen te verplichten
- een voorstel voor een internationaal akkoord over energie-efficiëntie
- herziening van de Richtlijn inzake energielabeling van huishoudtoestellen.

De Minaraad stelt vast dat het Portugese voorzitterschap geen prioriteit maakt van dit thema. Een ministeriële conferentie over energiebesparing werd bijvoorbeeld geannuleerd. De Raad vindt dit een gemiste kans. Gezien het grote potentieel van energiebesparing is het noodzakelijk om de druk op de ketel te houden en ervoor te zorgen dat er maatregelen komen die de ambitieuze doelstellingen kunnen waarmaken.

[10] Opname van de luchtvaartsector in het emissiehandelssysteem. Sinds einde vorig jaar ligt er een voorstel van de Europese Commissie op tafel om de luchtvaartsector op te nemen in het Europese emissiehandelssysteem. De Europese Raad en het Europees Parlement moeten zich hierover nog formeel uitspreken. Een aantal delicate punten staan ter discussie. Zo is het moeilijk om internationale vluchten van buiten Europa op te nemen in het systeem. Ook het emissieplafond (*cap*) dat aan de sector zal opgelegd worden, en de mogelijkheden om gebruik te maken van flexmex-kredieten ligt nog helemaal niet vast. Tenslotte moet ook een specifieke allocatiemethode uitgewerkt worden waarbij er rechten toegewezen moeten worden aan luchtvaartmaatschappijen in plaats van aan landen.

De Minaraad pleit voor een emissiereductie-inspanning door de luchtvaartsector dewelke in de lijn ligt met de inspanningen die andere sectoren leveren. Daarenboven benadrukt de Raad dat naast het systeem van verhandelbare

---

⁹ Minaraad, Advies van 25 januari 2007 over de milieuprioriteiten van het Duitse voorzitterschap van de Europese Unie.

¹⁰ Het gaat om een reductie met 20% ten opzichte van de projecties voor 2020.

¹¹ Het opmaken van deze plannen is een verplichting uit de Richtlijn 2006/32/EG betreffende energie-efficiëntie bij het eindgebruik en energiediensten.

emissies ook andere beleidsinstrumenten kunnen en moeten worden ingezet. Via vluchtbegeleiding kan de vorming van cirruswolken vermeden worden, en dus ook de klimaatimpact beperkt worden. Verder moet dringend de voordelige behandeling van de luchtvaart ten opzichte van andere transportmodi worden rechtgetrokken, door btw te heffen op de tickets, accijnzen te innen op kerosine, en te stoppen met het subsidiëren van korte afstandsvluchten.

[11] CO₂-emissies van wagens. De CO₂-uitstoot van wagens vertegenwoordigt 20% van de totale Europese CO₂-emissies. In 1998 werden vrijwillige afspraken gemaakt met de Europese, Japanse en Koreaanse verenigingen van autoproducenten. Ondertussen is gebleken dat de afgesproken doelstelling van 140 g CO₂/km tegen 2008 niet gehaald zal worden. Op 7 februari van dit jaar presenteerde de Europese Commissie een nieuwe strategie om de CO₂-uitstoot van wagens aan te pakken: *“De Commissie zet haar geïntegreerd beleid voort om de EU-doelstelling van 120 g CO₂/km tegen 2012 te halen. (...) De nadruk zal worden gelegd op een verplichte vermindering van de CO₂-uitstoot, zodat de gemiddelde uitstoot van nieuwe wagens wordt beperkt tot 130 g CO₂/km dankzij verbeteringen van de motortechnologie, en een verdere vermindering van 10 g CO₂/km, of gelijkwaardig indien technisch noodzakelijk, door andere technologische verbeteringen en een groter aandeel van biobrandstoffen.”*¹²

De Minaraad stelt vast dat de geïntegreerde benadering die de Europese Commissie voorstelt, de verantwoordelijkheid van de autoproducenten verwatert. Intensief lobbywerk van de producenten van zware auto's heeft ervoor gezorgd dat de regelgeving de technologische ontwikkeling op het vlak van emissiebeperking niet volgt. Producenten van vervuilende wagens worden beloond, producenten van zuinige wagens krijgen niet de ondersteuning vanuit het beleid die ze verdienen. De Minaraad wijst er eveneens op dat de geïntegreerde benadering in belangrijke mate rekent op emissiereducties door de inzet van biobrandstoffen. De bedenkingen van de Raad hierover werden reeds in § [8] aangekaart.

De Minaraad ziet geen reden om af te wijken van de vooropgestelde doelstelling van 120 g CO₂/km tegen 2012. Deze doelstelling moet zuiver blijven, en niet vermengd worden met doelstellingen inzake biobrandstoffen, zuinig rijden of verkeersdoorstroming.

[12] Groenboek over aanpassing (*adaptation*) aan klimaatverandering. Op 29 juni van dit jaar heeft de Europese Commissie een Groenboek 'Aanpassing aan klimaatverandering in Europa – mogelijkheden voor EU-actie' voorgesteld.¹³ Deze nota is een eerste aanzet om op Europees niveau tot een beleid te komen dat een antwoord biedt op de gevolgen van de klimaatverandering. Er wordt dieper ingegaan op 4 types van maatregelen:

- Eerste pijler: vroegtijdige actie in de EU. Integratie van het adaptatiebeleid in de andere beleidsdomeinen (landbouwbeleid, energiebeleid, biodiversiteitsbeleid enz.).
- Tweede pijler: de aanpassing integreren in het externe optreden van de EU.
- Derde pijler: vermindering van de onzekerheden door verbreding van de kennisbasis via geïntegreerd klimaatonderzoek.
- Vierde pijler: de hele Europese samenleving, het bedrijfsleven en de overheidssector betrekken bij de voorbereiding van gecoördineerde, allesomvattende aanpassingsstrategieën.

---

¹² Mededeling van de Europese Commissie. Resultaten van de herziening van de communautaire strategie om de CO₂-uitstoot door personenauto's en lichte bedrijfsvoertuigen te verminderen, COM(2007) 19 definitief.

¹³ COM(2007) 354 definitief

Na een ruime publieksconsultatie van juli tot november dit jaar, zal de Europese Commissie volgend jaar een mededeling opstellen met concrete voorstellen voor beleidsmaatregelen. In het Vlaams Klimaatbeleidsplan werd aangegeven dat Vlaanderen zijn adaptatiestrategie hierop zal afstemmen.

De Minaraad wil dat Vlaanderen geen afwachtende houding aanneemt, maar een actieve rol speelt bij de discussie over de aanpassing aan de klimaatverandering. Het overleg op Europees niveau moet in nauwe samenhang gebeuren met het denkproces dat hierover in Vlaanderen opgestart wordt. De ervaringen op Vlaams niveau, onder andere met het Sigmoplan, moeten gebruikt worden om de discussie op Europees niveau te stofferen.

Volgens de Minaraad moet bij het ganse proces veel aandacht besteed worden aan overleg tussen de verschillende niveaus en administraties die bij het adaptatiebeleid betrokken zijn. Het Groenboek haalt terecht aan dat aanpassing aan de klimaatverandering de betrokkenheid van alle actoren veronderstelt; van individuen over lokale en regionale overheden tot de EU en het internationale niveau. Ook het Vlaams Klimaatbeleidsplan voorziet overleg en betrokkenheid: *“Bij de uitvoering van de onderzoeksopdrachten komt er een informatie-uitwisseling met het federale Wetenschapsbeleid. De Vlaamse overheid start bovendien met de federale overheid het overleg over een nationaal adaptatieplan en aanvullende federale adaptatiemaatregelen op het vlak van gezondheidszorg, verzekeringen, rampenfonds, ... De Vlaamse overheid zal besprekingen voeren met de lokale overheden rond adaptatiemaatregelen die impact hebben op de lokale besluitvorming.”* De Minaraad benadrukt dat de discussie over het Groenboek een aanleiding is om dit overleg aan te zwengelen. Het heeft geen zin hiermee te wachten tot de Europese teksten klaar zijn.

Het Groenboek geeft een interessant, maar beperkt overzicht van gevolgen die we kunnen verwachten, en waarop wij in de komende jaren en decennia een antwoord zullen moeten vinden. Hier en daar worden ook oplossingen gesuggereerd. Maar meer dan een aanzet is het niet. De concrete antwoorden en beslissingen moeten in de komende jaren, beleidsdomein per beleidsdomein, uitgewerkt worden. De Minaraad wijst erop dat zich in de komende maanden en jaren al verschillende dossiers aandienen waar adaptatie veel aandacht moet krijgen:

- de Health Check van het gemeenschappelijk landbouwbeleid (voorzien voor 2008);
- de goedkeuring van de Kaderrichtlijn Marien Milieu;
- de opvolging van de opmaak van de instandhoudingsdoelstellingen voor de Natura 2000-gebieden.

De Minaraad signaleert dat het Groenboek weinig zegt over migratie en vluchtelingenstromen. Het Groenboek heeft ook nauwelijks aandacht voor het belang van natuur als 'klimaatbuffer'. De creatie van grotere en aaneengesloten beschermde gebieden en biodiversiteitsvriendelijk landschapsbeheer is niet alleen belangrijk om het aanpassingsvermogen van soorten en ecosystemen te verbeteren. Het versterken van het herstellingsvermogen van ecosystemen is ook één van de beste en meest kosteneffectieve maatregelen om de samenleving te beschermen tegen de impact van de klimaatopwarming. Natuurlijke overstromingsgebieden en waterretentiezones zijn daar een goed voorbeeld van. Duinengordels zijn een ander voorbeeld.

3. Waterschaarste en droogte

[13] Informele Raad van leefmilieuministers. Het Portugese voorzitterschap schuift

de problematiek van 'waterschaarste en droogte' als beleidsprioriteit naar voor. De aanleiding hiervoor is de grote droogte van 2005 die vooral de mediterrane landen zwaar heeft getroffen. De Portugezen wijzen er echter op dat ten gevolge van de klimaatopwarming dit probleem een belangrijke impact zal hebben in alle Europese landen. Dit onderwerp is het centrale thema van de informele Raad Leefmilieu in Lissabon op 31 augustus en 1 september 2007.

[14] Mededeling over waterschaarste en droogte. Achtergrondinformatie voor het debat tijdens de informele Raad wordt geleverd door een mededeling van de Europese Commissie van 18 juli '07 *'De aanpak van waterschaarste en droogte in de Europese Unie'*.¹⁴ Ook het Groenboek over *adaptation* zal binnen dit thema aan bod komen (zie § [11]).

De 'juiste prijs' voor het gebruik van water blijft de belangrijkste beleidsaanbeveling van de Commissie. In de mededeling wordt het als volgt gesteld: *"Ondanks de uitdrukkelijke bepalingen van de Kaderrichtlijn Water¹⁵ ter zake (artikel 9) zijn economische instrumenten tot dusver door de lidstaten nog maar weinig gebruikt. Een op het eerste gezicht weldoordacht prijsstellingsbeleid kan volledig ondoeltreffend blijken indien het grootste deel van de wateronttrekking door de autoriteiten niet eens wordt gemeten of geregistreerd."*

De Minaraad benadrukt dat het thema waterschaarste ook in Vlaanderen zeer relevant is. De Vlaamse Regering moet van de extra aandacht op Europees niveau gebruik maken om ook bij ons vooruitgang te boeken over een aantal knelpunten (bv. uitputting van grondwatervoorraden). De Vlaamse omzetting van de Kaderrichtlijn Water blijft hiervoor het belangrijkste instrument.

4. Integratie van biodiversiteit in bedrijfsbeslissingen

[15] Aanloop naar de biodiversiteitconferentie in Bonn. Als derde hoofdprioriteit pleit het Portugese voorzitterschap voor de integratie van biodiversiteitsbescherming in bedrijfsbeslissingen. Dit thema komt niet uit de lucht gevallen. Het werd vorig jaar in Curitiba informeel besproken tijdens de achtste conferentie (*Conference of the Parties*) van het Biodiversiteitsverdrag van de Verenigde Naties. Door er een prioriteit van te maken, wil men het vuur warm houden voor de negende biodiversiteitsconferentie die in mei 2008 zal doorgaan in Bonn (Duitsland).

[16] Focus op het bedrijfsleven. De aandacht voor de rol van het bedrijfsleven bij de biodiversiteitsbescherming is verschillend van de benadering tijdens de vorige voorzitterschappen. Tijdens de Finse en Duitse voorzitterschappen stond de doelstelling voorop om het biodiversiteitsverlies in Europa tegen 2010 te stoppen. Bij de presentatie van hun prioriteiten hebben de Portugezen aangegeven dat ze het bedrijfsleven (meer) willen betrekken bij het biodiversiteitsbeleid met het oog op het corrigeren van de marktwerking.¹⁶ Het voorzitterschap stelt voor om een niet-bindende lijst op te stellen met goede voorbeelden (*best practices*) van initiatieven die een positieve impact hebben op de biodiversiteit. Een dergelijke lijst zou dan vastgelegd kunnen worden in een charter of een gedragscode voor het bedrijfsleven.

---

¹⁴ COM(2007) 414 definitief

¹⁵ Richtlijn 2000/60/EG van 23 oktober 2000 tot vaststelling van een kader voor communautaire maatregelen betreffende het waterbeleid.

¹⁶ Portuguese Presidency Priorities for Environment, Spatial Planning and Regional Development: www.eu2007.pt/UE/vEN/Politiclas/Ambiente/prio.htm

De Minaraad erkent het belang van deze uitdaging en deelt de mening van het voorzitterschap dat de focus op de bijdrage die het bedrijfsleven kan leveren een groot potentieel bezit. Ook in Vlaanderen zijn er voorbeelden van succesvolle projecten op dit vlak. Daarenboven benadrukt de Raad dat dit initiatief aangepast moet zijn aan alle soorten van bedrijven; van KMO's tot grote ondernemingen. Met het oog op een breed draagvlak voor dit initiatief is het eveneens aangewezen om sociale en milieuorganisaties te betrekken bij de uitwerking van de voorstellen. Vele milieu- en natuurorganisaties beschikken bovendien over een ruime expertise op het vlak van biodiversiteitsbescherming.

Tenslotte blijft de Minaraad aandacht vragen voor de hoofddoelstelling van het Europese biodiversiteitsbeleid, met name het biodiversiteitsverlies in Europa tegen 2010 stoppen. Hier moet de volledige uitvoering van de Vogel- en Habitatrichtlijn het uitgangspunt zijn. Het is aan de Europese Commissie en de Europese Raad om hierover verdere voorstellen op tafel te leggen.

5. Europese Strategie Duurzame Ontwikkeling

[17] Voortgangsrapportage. Tijdens de Europese Raad van 15 en 16 juni 2006 keurden de Europese regeringsleiders de vernieuwing goed van de Europese Strategie Duurzame Ontwikkeling (EU-SDO).¹⁷ De strategie geeft een overzicht van de zeven belangrijkste uitdagingen en vermeldt bijhorende streefcijfers, operationele doelstellingen en acties. De uitdagingen zijn: (1) klimaatverandering en schone energie, (2) duurzaam vervoer, (3) duurzame consumptie en productie, (4) behoud en beheer van natuurlijke hulpbronnen, (5) volksgezondheid, (6) sociale insluiting, demografie en migratie en (7) de wereldwijde uitdagingen op het vlak van armoede en duurzame ontwikkeling.

Sinds september 2007 moet de Europese Commissie om de twee jaar een voortgangsverslag uitbrengen over de uitvoering van de SDO in de EU en de lidstaten, waarin ook de toekomstige prioriteiten, beleidslijnen en acties worden vermeld. Wat de monitoring op EU-niveau betreft zal de Commissie gebruik maken van een brede reeks indicatoren. Op basis van het voortgangsverslag van de Commissie en de bijdragen van de Raad, moet de Europese Raad van december vanaf 2007 tweejaarlijks de vorderingen en de prioriteiten evalueren en algemene richtsnoeren geven inzake het beleid, de strategieën en de instrumenten voor duurzame ontwikkeling, rekening houdend met de prioriteiten van de strategie van Lissabon voor groei en werkgelegenheid. Op die manier kunnen de resultaten van de EU-SDO bijdragen aan de werkzaamheden in het kader van de Lissabonstrategie. Deze werkwijze moet een meer samenhangende behandeling van horizontale vraagstukken zoals klimaatverandering, energie-efficiëntie, vergrijzing en sociale samenhang mogelijk maken.

[18] De uitdaging voor het voorzitterschap. Het Portugese voorzitterschap moet er mee voor zorgen dat de Europese Strategie Duurzame Ontwikkeling op de Raad in december de politieke aandacht krijgt die het verdient.

De Minaraad wijst op een aantal aandachtspunten die zeker aan bod moeten komen:

- Starten met een ecologische fiscale hervorming, zoals voorzien in § 23 van de strategie: *“De lidstaten moeten verdere stappen bestuderen om de belastingdruk te verschuiven van arbeid naar consumptie van hulpbronnen en energie en/of verontreiniging, bij te dragen tot de EU-doelstellingen van*

---

¹⁷ Herziening van de EU-Strategie voor duurzame ontwikkeling (EU-SDO) – Vernieuwde strategie. http://ec.europa.eu/sustainable/docs/renewed_eu_sds_nl.pdf

toename van de werkgelegenheid en beperking van de negatieve milieueffecten op een kosteneffectieve wijze. In dat verband moet de Commissie uiterlijk in 2007 de desbetreffende informatie verzamelen." In het advies van de Minaraad naar aanleiding van het Duitse Voorzitterschap heeft de Raad de Vlaamse Regering opgeroepen om op Europees niveau mee te pleiten voor concrete stappen op dit vlak.¹⁸

- Een initiatief voor de stopzetting van subsidies die schadelijk zijn voor het milieu, zoals voorzien in § 24 van de strategie: "De Commissie moet uiterlijk in 2008 met een routekaart komen voor de hervorming, per sector, van de subsidieregelingen die aanzienlijke negatieve effecten op het milieu hebben en op gespannen voet staan met duurzame ontwikkeling, teneinde ze geleidelijk af te schaffen."
- Vaststellen van doelstellingen voor de vergroening van het Lissabonproces op het vlak van energie, grondstoffenefficiëntie en overheidsaanbestedingen. De EU-SDO stelt dat ze het ruimere kader vormt voor de Lissabonstrategie. De Minaraad herhaalt zijn vaststelling dat de EU-SDO niet aangeeft hoe de EU-SDO concreet zal toezien op de duurzaamheid van de Lissabonstrategie (bv. in geval van niet-duurzame acties).¹⁹ De Raad pleit er dan ook voor dat de Vlaamse Regering mee voorstellen zal doen om deze ambitie hard te maken.
- Opstellen van een actieplan voor duurzame productie en consumptie (zie § [19]).

[19] Actieplannen 'duurzame productie en consumptie' en 'duurzaam industrieel beleid'. Op 27 juli 2007 lanceerde de Europese Commissie een publieksconsultatie over 'duurzame productie en consumptie' en 'duurzaam industrieel beleid'. Deze consultatie moet input leveren voor de actieplannen over deze twee onderwerpen die tegen begin volgend jaar verwacht worden. In het achtergronddocument wordt de dubbele doelstelling van de Commissie aangegeven: (1) een duurzaam industrieel beleid moet ervoor zorgen dat de uitdagingen op milieuvlak omgezet worden in economische kansen voor de samenleving en (2) Europa moet, als één van de grootste consumenten op de wereldmarkt, ervoor zorgen dat de Europese beleidsmaatregelen en normen voor duurzame consumptie en productie op termijn wereldwijd de norm (*benchmarks*) worden.²⁰ De Commissie heeft een aantal uitdagingen geselecteerd waarvoor maatregelen voorgesteld zullen worden in de actieplannen:

- Het stimuleren van innovatie is de eerste prioriteit binnen het beleid voor duurzame ontwikkeling. Een ruim assortiment van initiatieven werd reeds opgezet in dit kader.²¹ Recent bestaat er druk op de Commissie om een initiatief te nemen in de lijn van de Japanse 'Top Runner'-aanpak. Hierbij worden de normen voor producten systematisch aangepast aan de best presterende producten in de markt.

De Minaraad pleit ervoor dat de Commissie, naast het klassieke ondersteunende beleid voor innovatie (bv. via subsidies, enz.), ook werk maakt van een meer

---

¹⁸ Minaraad, Advies van 25 januari 2007 over de milieuprioriteiten van het Duitse voorzitterschap van de Europese Unie.

¹⁹ Minaraad, Advies van 20 september 2006 over de milieuprioriteiten van het Finse voorzitterschap van de Europese Unie. Dit advies werd vastgesteld met onthouding van ACV, VOKA, UNIZO en Boerenbond.

²⁰ Europese Commissie, 'Background document to the consultation on the action plans on sustainable consumption and production and sustainable industrial policy', 27 juli 2007, <http://ec.europa.eu/enterprise/environment/sip.pdf>.

²¹ Voorbeelden hiervan zijn het zevende *Framework Programme for Research* (FP7), het *Strategic Energy Technology plan* (SET) en het *Environmental Technologies Action Plan* (ETAP).

regulerende aanpak om innovatie te stimuleren.

- Betere producten moeten zorgen voor een sterke Europese markt voor duurzame producten. De Commissie onderzoekt hoe het productbeleid dynamischer gemaakt kan worden zodat het meer kan bijdragen tot de competitiviteit van de bedrijven en het tegelijk een beleidsinstrument is voor duurzame ontwikkeling. De Commissie stelt voor om te werken met prestatie *benchmarks* (die de beste producten beschrijven op de markt) als alternatief voor de Japanse 'Top Runner'-aanpak. Een herziening van de Ecolabel-verordening ligt op tafel, en eventueel komt er ook een herziening van de Richtlijn ecologisch ontwerp van energieverbruikende producten.
- Meer efficiënte en milieuvriendelijke productiemethoden. Het achtergronddocument stelt voor om doelstellingen vast te stellen voor de groei in grondstoffenefficiëntie (3% verbetering van de grondstoffenproductiviteit per jaar tussen 2000-2030) en voor de ontwikkeling van milieutechnologieën. Zeer belangrijk is de geplande herziening van de EMAS-verordening.

De Minaraad benadrukt dat het *Eco-Management and Auditing Scheme* versterkt moet worden met meer aandacht voor energiegebruik, grondstoffenefficiëntie, het verminderen van het gebruik en de uitstoot van gevaarlijke producten en het gebruik van beschermde soorten. Ook een aanpassing van de IPPC- (*Integrated Pollution Prevention and Control*) Richtlijn is noodzakelijk. Deze aanpassing moet zorgen voor meer harmonisatie in de lidstaten voor de toepassing van BAT (*Best available technologies*, best beschikbare technologieën) en moet de ontwikkeling stimuleren van technologieën die verder gaan dan BAT.

- Slimmer consumeren (gedragsverandering) door het opnemen van de milieukosten in de prijzen en betere milieu-informatie over de producten. De Commissie stelt voor om acties te ontwikkelen rond de volgende onderwerpen:
  - Milieuafspraken maken met grootwarenhuizen.
  - Inzetten van meer marktinstrumenten om via juiste prijzen de milieukosten te internaliseren.
  - Aanpassen van het btw-tarief aan de milieuprestaties van producten.
  - Herziening van de Ecolabel-verordening.
  - Aanpakken van misleidende reclame en reclame met foutieve milieu-informatie.
  - Opstellen van een mededeling van de Commissie met richtlijnen inzake milieuvriendelijke overheidsaanbestedingen (*green public procurement*).

6. Wetgevend proces met betrekking tot de richtlijnen Bodembescherming en Luchtkwaliteit

[20] Richtlijn Bodembescherming. Tijdens het Duitse EU-voorzitterschap is er weinig tot geen vooruitgang geboekt inzake de Richtlijn Bodembescherming. Dit kwam onder meer door de vertraging bij de bespreking in het Europees Parlement. Er wordt verwacht dat de Portugezen dit dossier terug actief opnemen en zullen proberen om tot een politiek akkoord te komen op de Raad Leefmilieu van december. Zoals aangegeven in het advies van de Minaraad naar aanleiding van het Duitse voorzitterschap, is Vlaanderen voorloper in dit dossier.²²

---

²² Minaraad, Advies van 25 januari 2007 over de milieuprioriteiten van het Duitse voorzitterschap van de Europese Unie.

De Minaraad benadrukt dat Vlaanderen de andere Europese lidstaten moet overtuigen van de nood aan goede regelgeving voor bodembescherming.

[21] Richtlijn Luchtkwaliteit. Na goedkeuring in de Europese Raad Competitiviteit op 25 juni 2007 werd de ontwerprichtlijn 'betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa' voor een tweede lezing aan het Europees Parlement bezorgd.²³ Het belangrijkste doel van deze richtlijn is de uitbreiding van het Europese beleid inzake luchtkwaliteit naar twee bijkomende sectoren (landbouw en transport). Daarnaast wordt het Europese luchtbeleid uitgebreid met nieuwe normen voor fijn stof (PM10 en PM2,5). Aangezien deze laatste zeer gevoelig liggen werd het voorstel van de Europese Raad aangepast. De ministers beslisten dat er bindende normen komen voor PM2,5 tegen 2015 (i.p.v. de niet-bindende normen tegen 2010). Voor PM10 krijgen de landen drie jaar uitstel om de norm te halen. Zweden heeft zich onthouden bij de goedkeuring van het voorstel. Volgens hen is de voorgestelde norm voor PM2,5 onvoldoende om de doelstellingen uit het 6^e Milieuactieprogramma te halen. Zij benadrukken dat het beleid inzake PM2,5 kosteneffectief is en geven aan dat het Zweedse beleid om fijn stof aan te pakken al verder gaat dan wat voorgesteld wordt in de Europese Richtlijn Luchtkwaliteit.²⁴ Ons land heeft daarentegen in een standpunt laten weten dat het de (dag)norm voor PM10 niet overal kan halen zonder buitensporige kosten te maken. België heeft het voorstel wel goedgekeurd.

Zoals in vorige adviezen wijst de Minaraad er op dat in ons land niet enkel de kosten van de normen inzake luchtbeleid hoog zijn, maar eveneens de baten.²⁵ De Raad hoopt dat het Portugese voorzitterschap en de Commissie vóór het einde van 2007 tot een akkoord in tweede lezing kunnen komen over het voorstel dat op tafel ligt. De Minaraad pleit er voor dat er geen verdere toegevingen gedaan mogen worden aan het Europees Parlement om het voorstel af te zwakken. Dit mag niet het geval zijn voor de voorstellen inzake fijn stof. Er mogen ook geen bijkomende vrijstellingsmogelijkheden gecreëerd worden voor bedrijven inzake IPPC-verplichtingen.

Tenslotte moet de Commissie vóór het einde van het jaar een nieuw voorstel presenteren voor Euro VI-normen voor zware voertuigen (bussen en vrachtwagens). Tot 5 september 2007 loopt een publieksconsultatie over bijkomende normen voor fijn stof, NO_x en koolwaterstoffen.

[22] Kaderrichtlijn Marien Milieu. Sinds oktober 2005 wordt op Europees niveau onderhandeld over de ontwerp-kaderrichtlijn Marien Milieu.²⁶ Het Europees Parlement en de Europese Raad verschillen van mening over het ambitieniveau en de deadlines voor de invoering van de ontwerprichtlijn. Het parlement wil een gedetailleerde beschrijving van de milieudoelstellingen (*good environmental status*) terwijl de Europese Raad een meer algemene kwalitatieve beschrijving naar voor schuift. Ook over de invoering van de richtlijn verschilt men van mening. Het parlement wil op korte termijn de wettelijke verplichtingen invoeren, terwijl de Europese Raad van mening is dat het geen zin heeft om tegen 2021 wettelijke verplichtingen op te leggen aan de lidstaten inzake de milieukwaliteit van de zeeën.

---

²³ COM(2005) 447 Definitief.

²⁴ European Council, Council: Statements by Belgium, Sweden, Netherlands and Poland, <http://register.consilium.europa.eu/pdf/en/07/st10/st10388-ad01re02.en07.pdf>.

²⁵ Gezamenlijk advies van SERV en Minaraad over de Europese Thematische Strategie Luchtverontreiniging, 2 februari 2006.

²⁶ Zie ook het advies op hoofdlijnen van de Minaraad van 2 februari 2006 over de Europese Mariene Strategie en het advies van 20 september 2006 over de milieuprioriteiten van het Finse voorzitterschap van de Europese Unie.

De Minaraad hoopt dat het Portugese voorzitterschap en de Commissie vóór het einde van 2007 tot een akkoord komen in tweede lezing over het voorstel dat op tafel ligt. De Minaraad ondersteunt het Europees Parlement in zijn vraag voor concrete milieudoelstellingen die via duidelijke criteria gemeten en opgevolgd kunnen worden. Voor verdere achtergrond verwijst de Raad naar zijn advies van 22 maart van dit jaar over het Maritiem Groenboek.²⁷ Dit advies benadrukt eveneens dat er actie moet genomen worden tegen alle vormen van niet-duurzame visserij. De Kaderrichtlijn Maritiem Milieu zal dan ook duidelijke bepalingen moeten bevatten om de onduurzame visserij in Europa veel beter aan te pakken. Zoals gesteld in het advies van 22 maart '07 impliceert dit o.a. *“meer regulering voor industriële visserij en aanmoediging voor lokale visserij. Er zal een draagvlak moeten opgebouwd worden voor duurzame visserij. Om dat te bereiken zal rekening moeten gehouden worden met de socio-economische gevolgen van duurzame visserij op korte en lange termijn en regels die werden opgesteld in het kader van het EU-visserijbeleid.”*

---

²⁷ Minaraad, Advies van 22 maart 2007 over het Groenboek 'Naar een toekomstig maritiem beleid voor de Unie: een Europese visie op de oceanen en zeeën'. Dit advies werd vastgesteld met onthouding van VOKA.